

לקחה משוב

פרשת ראה התשס"ה יוצא לאור ע"י רשת מוסדות "טוב" בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

שבת מברכין חדש אלול המולד מוצאי שבת ראש חדש ביום ראשון שני

פנינים לפרשה

"ראה"

(יא, כו)
הביטה וראה שלא יהיה ענינך על אופן בינוני כמו שהוא המנהג ברוב, כי אמנם "אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה", והם שני הקצוות, כי הברכה היא הצלחה יותר מן המספיק, על צד היותר טוב, והקללה היא מארה מחסרת שלא יושג המספיק, ושניהם לפניכם להשיג כפי מה שתבחרו. (ספורנו)

וכן אמר אאז"ל, שאין פשרות ביהדות, והענין לרמוז על האמונה הפשוטה, וע"ז יעץ מרע"ה שלא לילך בהתחכמות ובחקירות, כי עי"ז יכשל בעיקרי הדת, ובפרט כשראה מרע"ה הדורות השפלים ובמעט חקירה יכשלו, ע"כ יעץ להם הדרך לילך באמונה ובתמימות. ובזה נסמך ענין מסית ונביא שקר ועיר הנדחת, שבאם לא הולכים בדרך הפשט יכול האדם להכשל בזה ע"י החקירות. (בית ישראל)

"ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה"

(יא, כו)
פתח בלשון יחיד: "ראה", וסיים בלשון רבים: "לפניכם"? מכאן ראה, אומר רבי חיים מוורמייזא, אחיו של מהר"ל מפראג, שאפילו יודע המוכיח כי מכל המקשיבים ללקחו יושפע רק אדם אחד ויחיד, אל ימנע דבריו מן הציבור. שכן מצינו למשה רבינו שדיבר בפני כל ישראל ואמר "לפניכם", בעוד שדבריו היו מכוונים אל היחיד ואמר לו "ראה", כדי להציל נפש אחת מישראל.

סח רבי מנדלי מקוצק: נתינת התורה היא שיה לכול אחד מישראל, לכך נאמר בלשון רבים "נותן לפניכם", בעוד ההתבוננות וההסתכלות בה, תלויה במדרגת כל אחד ואחד, ולכן נאמר בלשון יחיד "ראה".

"ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה, את הברכה אשר תשמעו"

(שם)
סח הרבי ר' חיים מאיר מוויזניץ: יש אמונה של "שמיעה", אמונה פשוטה, מה שכל יהודי שומע מאביו וזקנו; ויש אמונה של "ראיה", של התבוננות והסתכלות שכלית, חקירה, שהסיכון בה רב. וזה שמרמז הכתוב: אמונה בבחינת "ראה", יש בה גם ברכה גם קללה, כי החוקר עלול להסתבך בכפירה; אבל אמונה

שכולה ברכה, אין זאת אלא האמונה הפשוטה, בחינת "שמיעה" – "את הברכה, אשר תשמעו..."

"ואשריהם תשרפון באש"

(יב, ג)
לעיל בפרשת משפטים (שמות כג' כד') נאמר "כי הרס תהרסם ושבר תשבר מצבותיהם", ולא נצטוו כלל במצות שריפה. ויפה תירץ בזה הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, דהנה בע"ז (דף נ"ג:) מקשינן, מכדי ירושה היא להם מאבותיהם, ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו, כלומר, דאין העכו"ם יכולים לאסור האשרה, מאחר דהוא ירושה לבני ישראל. ומשני, מדפלחו ישראל לעגל, גלו דעתייהו דנחא להו עיי"ש. ונמצא דקודם שחטאו ישראל בחטא העגל לא נאסרו האשרות, ובפי משפטים, שנצטוו ישראל במשפטים קודם שחטאו בעגל, לא נצטוו כ"א להרסם ולשברם כדי שלא יתקיימו האשרות שמשו בע"ז לעכו"ם, אבל אחר שחטאו בחטא העגל נאסרו בהנאה כדון ע"ז דבעי שריפה. (טעם ודעת)

"ונתצתם את מזבחותם..."

(יב, ג-ד)
לא תעשון כן לה' אלהיכם" על מקרא זה דורש רבן גמליאל בספרי: וכי תעלה על דעתך שישראל נותצין למזבחותיהם? חס ושלום! אלא שלא תעשו כמעשיהם ויגרמו מעשיכם הרעים למקדש אבותיכם שיחרב. ומחכמים האחרונים יש שדרשו בדומה לזה, להקיש מבית המקדש בציון למקדש-מעט שבכל עיר וכפר, שכך כתוב ב"ספר חסידים" לרבי יהודה חסידי מרגשבורג: אם תראה בית של צדק או בית הכנסת חרב, או רשעים דרים בו, דע שישאל היו דרים בו דרך בזיון. בית המדרש שנוהגים בו קלות ראש סופר נופל ביד ערלים, דיו לעבד שיהא כרבו, כי לא נהגו נכרים קלות ראש ובזיון בבית ה' עד שנהגו בו ישראל.

מכלל מצות "לא תעשון כן לה' אלקיכם" – שלא לאבד שם משמותיו של הקב"ה. "וכתב רבינו משה איסרליש, בעל ה"מפה": אסור לכתוב שם לכתחילה שלא בספר, שיכול לבוא לידי בזיון. ולכן נוהרין שלא לכתוב שם באגרת, ויש נוהרין אפילו במלה "שלום", שלא לגמור כתיבתה.

"אחרי ה' אלהיכם תלכו"

(יג, ה)
וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכניה? אלא להלך אחר מדותיו של הקב"ה (גמרא) כתב רמב"ן בפירושו לתורה: אי אפשר לזכור בתורה כל הנהגות האדם עם שכניו ורעיו וכל משאו ומתנו ותיקוני הישוב והמדניות כולם, אבל אחרי שהזכיר מהם הרבה, כגון: לא תלך רכיל, לא תקום ולא תיטור, לא תעמוד על דם רעך, לא תקלל חרש, מפני שיבה תקום וכיוצא באלו – חזר ואמר "ועשית הישר והטוב" בכל דבר, ואפילו מה שאמרו "פרקו נאה" ו"דיבורו ענין תם וישר. הבריות", עד שייקרא בכל ענין תם וישר. ובפרשת בן סורר-ומורה מפרש רמב"ן טעם מטעמי עונשו, כי נצטווינו לדעת ה' בכל דרכינו – וזולל וסובא לא ידע דרך ה'.

"אחרי ה' אלהיכם תלכו ואתו תיראו"

(יג, ה)
בפתיחת הכנסיה הגדולה השניה של אגודת-ישראל, וינה שנת תרפ"ט, אמר האדמו"ר רבי אברהם-מרדכי מגור: בפרשת עקב אמרה תורה בלשון יחיד "את ה' אלקיך תירא ואותו תעבוד", ואילו כאן, בפרשת נביא שקר ומסית ומדיח, נאמר בלשון רבים "אחרי ה' אלקיכם תלכו ואתו תיראו" – מדוע? מפני שכנגד מסית ומדיח מוכרחים להילחם בכח-הרבים, לא די ביחידים יראים; מה גם כיום, כשמכל פינה צצים נביאי-שקר, מסיתים ומדיחים לרוב. זהו סודה של "אגודת ישראל" – הפטיר הרבי – הסוד של כח הרבים.

"ונתן לך רחמים ורחמך"

(יג, יח)
מבאר רבי חיים נ' עטר: לפי צעיוה להרוג כל אנשי עיר הנידחת בחרב, ומעשה זה יוליד טבע האכזריות בלב האדם, והחשש גדול שהמוציאים לפועל דין עיר הנידחת ייהפכו לרוצחים – לפיכך הבטיחם המקום, שהוא מקור הרחמים, כי ישפיע בלבם את כח הרחמים מחדש, לבטל מהם כח האכזריות.

"בנים אתם לה' אלהיכם, לא תתגודדו"

(יד, א)
בנים אתם לה', והוא אוהב אתכם יותר מאהבת אב לבנו – אומר רבי אברהם אבן עזרא – לפיכך לא תתגודדו על כך מה שיעשה, כי כל מה שיעשה לטוב הוא; ואם לא תבינהו – כאשר לא יבינו הבנים הקטנים מעשה אביהם רק יסמכו עליו, כן אתם!

"והקללה אם תשמעו וגו'" (יא, כח)
פיי, המונע עצמו משמיעת התורה, הרי הוא מקולל מעצמו, וזה הוא שיעור הכתוב "והקללה אם לא תשמעו" זו היא הקללה, ועוד לו שישוּבנו לסור מכללות דרך החיים, כמו שגמר אומר "וסרתם מן הדרך וגו', ולא זו בלבד אלא יחצוב לו בארות נשברים, כאמרו "ללכת אחרי וגו' (אזה"ח הק')

"וסרתם וגו' ללכת" (יא, כח)
"הלא המה בעבר הירדן" (יא, ל) – סופי תיבות אהרן. לפי שעד עתה היו העננים על ידו שהיו מראים להם הדרך, ועתה פסקו העננים (תענית ט'). לכן צריך ליתן להם סימן לידע הדרך. (בעה"ט)

"אבד תאבדון כו'" (יב, ב)
הנה קרה לו יתי' כמלך החפץ יבנו לו פלטרין לדור בו, והנה המקום בלתי טהור מטונפות ודברים מאוסים, ומצוה כי ראשונה יפנו המקום מכל חלאה, ואח"כ יבנו בה ארמון על משפטו לשכון לפי כבודו שם. כך הוא יתי' רצה לזכות את ישראל לדור ביניהם בבית אשר יבנה לו שלמה בחכמתו, וירא והנה אינו לפי כבודו להשרות שכניתו בתוך טומאת טונפת ע"ז אשר עבדו שם הגויים את אלהיהם. ע"כ הקדים ויצו עליו לטהר את הארץ ככל הכתוב ב' הפסוקים האלו, ואחר אבד את שמות הבעלים והאילים כליל יחלופו מן הארץ הלזו הקדושה, אז צוה על מקום אשר יבחר לשכון י-ה אלקים. וזהו כי אחר צויו זה מצוונו יתי' לבנות לו בית לשכן שמו שם כאמור "ואבדתם כו' והיה המקום אשר יבחר ה' כו'. (אלשיך הק')

"ואכלתם שם לפני ה' אלקיכם וגו'" (יב, ז)
וכתיב (לקמן פסוק י"ב) "ושמחתם לפני ה' אלקיכם". וביאר בזוהר, בתחילה כשהמקדש היה קיים היו מתראים לפני ה'. אבל עתה היאך אנו יכולים לקיים לאכול ולשמוח לפני ה'. אלא בתחילה כשאדם יושב עצמו לאכול על שולחנו, מברך על הלחם המוציא כו', וכיון שמברך באה השכינה לפניו, וצריך אז להתחיל לדבר בדי' על השלחן להיות מקוים בו הפסוק (יחזקאל מ"א כ"ב) "זה השלחן אשר לפני ה'". ונאמר "ואכלתם שם לפני ה' אלקיכם", והואיל ועומד אדם לפני אדונו צריך לחון את העניים ליתן להם מה שהוא עצמו אוכל, ולא להיות בלען על שלחנו כדרך הלעטה ובלענות, כמו עשו שנאמר בו (בראשית כה, ל), "הלעיטני וגו', (משלי י"ג כ') "ובטן רשעים תחסר", לכן "ואכלת לפני ה' אלקיך" כתיב ולא לפני כחות החיצונים, ולא יסוק בדברים בטלים כ"א בדי' ובצרכי סעודה, ואח"כ "ושמחת לפני ה' אלקיך" בכוס של ברכה, שצריך לשמוח ולהראות שמחה כשמברך ולא עצבות כלל, ואז השכינה שורה למעלה על ראשו, והיינו "לפני ה' אלקיך" ע"כ.

ורמו של שמחה נמצא בכוס של ברכה, שאמרו רז"ל (ברכות נ"א) "דברים נאמרים בכוס של ברכה כו', ואנו אין לנו אלא ארבעה, וסימנם חמשה, הנני אומר שסימנם ג"כ שמחה". (של"ה הק')

"ואכלתם שם לפני ה' אלקיכם ושמחתם בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר ברכך ה' אלקיך" (יב, ז)
ואני שמעתי מפי מגידי אמת, שבזמן הרה"ג קדוש יאמר לו, מלומד בנסיס, כמה"ר יוסף קובו זצ"ל כשבתו על כסא מלכותו בשלונקי, איש אחד צנוע אמרו שהיה לו מגיד ומגלה רזין, והלכו אצלו מגדולי ישראל רבני העיר המה ראו כן תמחו, שהיה אומר סודות ונסתרות, והן קדם לא הוה בר הכי כלל, והגיע השמועה להרה"ג הנז' מפום רבנו, וכה ענם: צאו וראו כיצד איש זה מתנהג באכילה ושתיה, והשיבוהו: ידענו שהוא אוכל הרבה יותר משאר בני אדם, והשיב הרה"ג הנז': אי"כ אין צריך בדיקה וחפוש, פומיה מחכים עלוהי כי הוא מהסטי"א, דהקדושה אינה שורה באדם שאוכל הרבה, ואני גוזר ששום אחד לא ילך אצלו, וכך היה, דפירשו ממנו ונתגלה דהיה מהסטי"א.

ומאחר עלות כל הדברים אשר ראו עיניך, ודאי נאמר לבעל תשובה למעט באכילתו, ואף אותו המעט לא יקפיד עליו שיהיה עולה על שלחן מלכים, "כי אם הלחם אשר הוא אוכל" לקיום הנפש, כי (משלי יג, כה) "צדיק אוכל לשובע נפשו". (שמחת הרגל)

ספסוף

גדולה לגימא, ואתו מותר אשר היית מותר משובע, אילו האכלת לפני זכית חיי העוה"ז והבא, גם עברת על כל תשחית. לכן דברי רמב"ם (דעות ד, א) תשים עטרה על ראשך שכתב: לא תאכל אלא כשאתה רעב, ולא תשתה אלא כשאתה צמא, ולא תאכל עד שתשבע לגמרי אלא פחות שליש, ולדברי הראב"ד כתענית לפני יוצרך יחשב לך. (מובא ב"סוד התשובה" לרבינו יונה. וממה שהביא את הראב"ד לאחר שכתב שיאכל פחות שליש, נראה לכאורה דאם אכל פחות משליש, ונמנע מלאכול יותר בעודנו תאב משום כבוד הבורא, גם זה לתענית יחשב. ועיין ס' "מופת הדור" פרק ט"ו אות ס"ט – הג"ה).

"כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלקיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שמה" (יב, ה)
המקום הזה הר המוריה הוא, והיה נודע ומפורסם באומות, כי ידעו מעלתו בקבלה, אין צריך לומר ישראל במדבר שהיו יודעין זה מן האבות בהיות שם עקדת יצחק. ומה שסתם הכתוב המקום הזה ולא אמר בפירוש שהוא הר המוריה הנודע והמפורסם לכל, כתב הרמב"ם ז"ל בספר המורה (ג' מ"ה) כי העלמת המקום לשלשה ענינים. האחד, אילו ידעו האומות כי שם התפלה מקובלת והקרבות שם לרצון, ירצו כל אומה ואומה להחזיק בו, ותרבה המריבה וההריגה בין האומות. והשני, כי הכנעניים יושבי הארץ, אילו היו יודעין כי ישראל עתידין לירש את ארצם ולעבוד השי"ת ולהקריב קרבנותיהן באותו מקום, היו משחיתים אותו בכל מה שהם יכולין.

והשלישי, כי היו השבטים מריבים זע"ז, כל אחד ואחד מבקש שיהיה המקום ההוא בנחלתו, ותפול המריבה והמחלוקת ביניהם כמו שנפלה בבקשת הכהונה. ולכך העלים וסתם הכתוב המקום הזה ולא פרסמו, ואין

צריך לומר האומות, כי אפילו ישראל לא ידעוהו, כי אע"פ שידעו הכל מעלתו של הר המוריה לא היו יודעין כי הוא המקום אשר יבחר ה'. (רבינו בחיי)

"כי יקום בקרבך נביא או חלם חלום" (יג, ב)
רבים מיראי ה' יתמהו לאמר, מה זה עשה ה' לנו להגביר כ"כ כח הכופרים. אבל התשובה לשאלה זו מפורשת בתורה "כי יקום בקרבך וגו' ונתן אליך אות" בשמים "או מופת" בארץ, ובא האות והמופת... לא תאבה לו ולא תשמע עליו, כי מנסה ה' אלוקיכם אתכם וגו', ומפורש בכתובים אלו, כי אפשר שכאשר יקום נביא שקר להסית ולהדיח, ויתן אות בשמים כי מחר תעמוד החמה במקומה, יתנו לו כח מן השמים שיתקיימו דבריו והחמה תעמוד, ומפני מה הוא כך, "כי מנסה ה' אלוקיכם אתכם". וא"כ בעקבתא דמשיחא דכתיב (זכריה י"ג ט') "וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב", שצריך להיות קודם בוא המשיח, צירוף אחר צירוף, ובחינה אחר בחינה, אין מקום לתמוה על הכח שניתן לנביאי השקר בימינו, כי מנסה ה' אותנו.

עוד אמר, כי טבע כל דבר להתגבר בכל כוחותיו בהגיע זמנו להתבטל, כן הוא כנר טרם יכבה, וכן החושך בסוף הלילה, וכאשר קרובים הימים אשר יתקיים הכתוב (שם פסוק ב') "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", ע"כ הטומאה מתגברת בכוחותיה האחרונים, באופן שלא היה כן מימות עולם, ומזה נוכל להבין, כי ימי הישועה קרובים לבוא, (דברי הקדוש בעל "חפץ חיים" ז"ל).

(קובץ מאמרים לרב אלחנן וסרמן זצ"ל)

"אחרי ה' אלקיכם תלכו ואתו תיראו" (יג, ה)
שמעתי שה"חפץ חיים" זצ"ל שאל להאדמו"ר מגור זצ"ל, הא כתב רש"י (בראשית ט"ו א', והוא מב"ר מ"ד ה'), שכל מקום שנאמר "אחרי" הוא מופלג, וא"כ למה כתוב פה "אחרי", הרי ודאי שהאדם צריך להשתדל להיות יותר קרוב.

ותירץ לו: שזהו לרמוז, שאם אדם מרגיש שהוא קרוב להשי"ת, ידע שהוא מופלג ורחוק מאד מהשי"ת. ועוד אמר, שאפילו מי שהוא מופלג מאד, בכ"ז גם במצב של רחוק, יש מקום ודרך ללכת אחרי השי"ת, ע"כ.

ואני שמעתי, שזהו מה שכתוב בקרא (לקמן ל' ד') "אם יהיה נדחך בקצה השמים... משם יקחד", היינו אפילו אם האדם הוא במצב נדח, מ"מ אם עדיין לא ניתק לגמרי ונאחו בקצה השמים, היינו שיש בו עוד איזה נקודה של רוחניות, בכח אותה נקודה "בקצה השמים", הקב"ה ברחמיו מעלה ומקרבהו אליו יתי', אם רק ברצונו של האדם להתקרב.

"לא תאבה לו וגו'" (יג, ט)
פיי, נותנת התורה עצה לאדם שימלט בה ממנו, אומר "לא תאבה לו", פיי, ע"ד

אומרו (משלי א' י') "בני אם יפתוך חטאים אל תאבה", פי, לא תכנס עמו בטענות, אלא שלילת הרצון בלא טענה, ועיין מה שפירשתי בפסוק "ולא אבה", וישלול שמוע דבריו עוד בזה. והטעם שאם יכנס עמו בטענות, התמדת החושב תוליד תכונת הרע באדם. (אוה"ח הק')

"כי הרג תהרגנו"

דברי התורה כלה רחמים מבעל הרחמים יתעלה, וכאשר תצוה עלינו להרוג המחויב, לא כוונה שנעשה כן דרך נקמה שנקום ממנו כיוון שנתיחייב בה, כי זה היה סיבה להרגיל טבענו במדת האכזריות, אך הכוונה בנקמתו דרך רחמנות לרחם על השאר. וזוהי הזכיר לפניו (פסוק ט) "לא תחוס עינך עליו", ואחריו (פסוק יב) "וכל ישראל ישמעו ויראוך ולא יוסיפו לעשות כדבר הרע הזה בקרבך". (רבינו בחיי)

"כי בקש להדיחך מעל ה' אלקיך"

הביאור עפ"י מ"ד (ברכות ו') תפלין דמארי עלמא וכו' "מי כעמך ישראל כו", לכן המסית לישראל לע"ג רוצה ויסורו מהיות תפארת להש"ת, ומהיות חקוקין לתפליו, וזה "מעל ה' אלקיך". (משך חכמה)

מרגלא בפומיה דהצדיק **רבי שמחה זיסל** זצ"ל מקלם, התבונן נא וראה, כי המסית הזה, אף שלא הצליח להפיק זממו, חייבתו תורה סקילה על אשר בקש להדיח בני ישראל לדרך לא טוב, ונצטוונו כי לא נחמול ולא נכסה עליו. עאיכו המשתדל בזכוי הרבים להטות לב עבירו לטובה, ואף כי לא יצלח בידו, שכרו מרובה מאד, שהרי (סוטה י"א) מדה טובה מרובה על מדת פורענות.

הבה נתבונן נא בזה, להשתדל לפעול להחזיר אחינו התועים למוטב, מה גם שצמאים הם לדבר ה', והעוסקים בזה הצליח ה' דרכם, ומפרשה זו אנו למדים גודל שמירה בזה עד לאין שיעור. (טעם דעת)

"והעבט תעיטנו"

מעשה ושאל מנהל קופת גמ"ח את בעל "חזון איש" אם מותר למכור עבטו של איש הלוה ואינו משלם. נודעזע והשיב מיד: מוסד גמ"ח המוכר משכונות טוב לו שלא נברא משנברא! אחרי-כך הוסיף ואמר לאיש-שיחו: הגע בעצמך, ראובן נצרך להלוואה ונותן בעבט את תכשיטי אשתו, ידו אינו משגת לפרוע חובו, ולמחר האשה יוצאת בשוק ורואה אשתו של שמעון מתקשטת בתכשיטין שלה – כלום יש בעולם כפרה לצער ולשפיכות דמים של עלובה זו?!

"די מחסורו אשר יחסר לו"

מעשה ובא איש מתכבד אל האדמו"ר מקוצק. ציוה הרבי לכבדו בלי גבול. שאלוהו תלמידיו: לשם מה? השיב רבי מנדלי:

שנינו: עני בן טובים יש לכבד הרבה, לתת לו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. סוס לרכוב ניחא, אולי חלש האיש, אבל עבד לרוץ לפניו? הלא שטות היא? מכאן שאף זו גמילות-חסד, לספק לשוטה את שטותו, ואורח זה שלנו הלא חפץ בכבודו....

סח רבי משה מידנר:

כדרך שמצינו בלשונות חז"ל "הלעיטהו לרשע וימות", כך גם שריש וקיים כלל להיפך בעניני כיבודים: "הלעיטהו לשוטה ויחיה..."

"עשר תעשר"

עשר בשביל שתתעשר, עשר כדי שלא תתחסר-רמז למפרשי ימים להפריש אחד מן עשרה לעמלי תורה. (תנחומא ראה י"ח) אמר רבינו חיים מוולוז'ין ז"ל בשם רבו הגר"א ז"ל, שכל השומר מעשר מובטח בכך שלא יבא לידי היזק כלל, והשומר חומש מובטח שיתעשר, (עיין יור"ד רמ"ט א'), ויושרש בזה מדת הבטחון, והלואי כל ישראל היו שומרים מעשר, היה מתקיים הפסוק "אפס כי לא יהיה בך אביון".

"כי תעשה הטוב והישר"

רבים מיראי ה' יתמהו לאמר, מה זה עשה ה' לנו להגביר כ"כ כח הכופרים.

אבל התשובה לשאלה זו מפורשת בתורה "כי יקום בקרבך וגו' ונתן אליך אות" בשמים "או מופת" בארץ, ובא האות המופת.. לא תאבה לו ולא תשמע עליו, כי מנסה ה' אלוקיכם אתכם וגו', ומפורש בכתובים אלו, כי אפשר שכאשר יקום נביא שקר להסית ולהדחיק, ויתן אות בשמים כי מחוץ תעמוד החמה במקומה. יתנו לו כח מן השמים שיתקיימו דבריו והחמה תעמוד, ומפני מה הוא כך, "כי מנסה ה' אלוקיכם אתכם", וא"כ בעקבתא דמשיחא דכתיב (זכריה יג, ט) "וצרפתיים כצרוף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב", שצריך להיות קודם בוא המשיח, צירוף ובחינה אחר בחינה. אין מקום לתמוה על הכח שניתן לנביאי השקר בימינו, כי מנסה ה' אותנו.

עוד אמר, **כי טבע כל דבר להתגבר בכל כוחותיו בהגיע זמנו להתבטל**, כן הוא בנר טרם יכבה, וכן החושך בסוף הלילה, וכאשר קרובים הימים אשר יתקיים הכתוב (שם פסוק ב') "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", ע"כ הטומאה מתגברת בכוחותיה האחרונים, באופן שלא היה כן מימות עולם, וזוהי נוכח להבין, כי ימי הישועה קרובים לבוא, (דברי הקדוש בעל "חפץ חיים" ז"ל) **(קובץ מאמרים)**

הליכות והלכות

מדיני סליחות וחודש אלול

בר"ח אלול עלה משה להר סיני לקבל לוחות אחרונות לכן כל אותם ארבעים יום עד אחרי יום כיפור הם **ימי רצון** והם זמן הראוי יותר לתשובה שלמה. ורמז לדבר: אני לדודי ודודי לי שהם ר"ת אלול, וסופיהם גימטריא ארבעים, וכן רמז "אריה ישאג מי לא ירא" אריה ר"ת: אלול, ראש השנה יום כיפור, הושענא רבא.

מיום ב' באלול מתחילים הספרדים באמירת סליחות עד יום הכופרים, ומנהג אשכנזים להתחיל לומר מר"ח לאחר התפילה "לדוד ה' אורי וישעי", וכן תוקעים בשופר לאחר התפילה.

וכן יש נוהגים בכל חודש אלול לומר תהלים לאחר התפילה כך שמסיימים בראש השנה בציבור את כל הספר.

זמן הראוי לסליחות הינו באשמורת הבוקר אך אפשר לאמרם בכל זמן ביום. אולם כיון שאומרים בהם י"ג מידות אין לאמרם מהשקיעה עד חצות הלילה (פרט מליל יום כיפור).

מי שאין לו מנין לאמירת סליחות יוכל לאמרם ללא מנין אך את י"ג המידות לא יאמר כרגיל, כיון שזה דבר שבקדושה שאינו נאמר אלא במנין, אלא יאמר בניגון כקורא בתורה. וכן ידלג הקטעים הנאמרים בלשון ארמית. ויש שהתירו גם קטעים אלו ביחיד ורק הקטעים בסוף הסליחות בארמית ידלג (כגון מרנא דבשמיא) (תורה לשמה)

אולם את שאר הסליחות יוכל לומר גם ללא מנין. מנהג הספרדים לתקוע בשופר בזמן אמירת י"ג מידות. והעיר ה"אור לציון" שהתקוע יאמר קודם התקיעה במהירות את הי"ג מידות ורק אח"כ יתקע.

האומרים סליחות באשמורת יברכו כל **ברכות השחר** קודם הסליחות, ובעיקר ברכות התורה, כיון שאין לומר דברי תורה קודם ברכות התורה וכן ראוי גם למנהג אשכנז.

כתב ה"בן איש חי" זצ"ל שאמירת תיקון חצות קודם לסליחות, ולכן אם אין שהות, קודם יאמרו **תיקון חצות**, ורק אח"כ סליחות, שאמירת תיקון חצות חשובה ובפרט בימים אלו הזמן מוכשר לזה. וכתב בספר "אלף המגן" שרבים מבני תורה הורו היתר לעצמם למנוע מלומר סליחות ורק אומרים ביום הראשון ובערב ר"ה וכו', אבל באמת שגו, כי מר"ח אלול עד לאחר יום כיפור המה ימי רצון כל היום, וקודם עלות השחר מובחר ביותר, ולכן ראוי ונכון להם ביותר להיות המה הראשונים לכל דבר שבקדושה ולהשתתף עם הציבור בעת אמירת סליחות או תהילים ומהם יראו שארית ישראל וכן יעשו ליתן לב לשוב.

ויש לומר את הסליחות **במתינות** ובכוונה וטוב מעט בכוונה מהרבות שלא בכוונה. ואם זמנם קצר ידלגו על מקצת פיוטים כי עיקר הסליחות הם י"ג מידות והיודוי. ומי שקשה לו לבוא כל יום לפחות יבוא בשני וחמישי ובערב ראש השנה ועשרת ימי תשובה.

ונסיים בדברי ר' ישראל מסלנט זצ"ל שבמי חודש אלול צלחה עליו רוח יראה וחרדת קודש גדולה מפני אימת יום הדין. שאלוהו פעם למה? וכי אלול הוא 'דוב' שצריך לפחד ממנו? ענה להם, וכי אנחנו חוזקים מדוד המלך שאמר 'גם את הארי וגם את הדוב הכה עבדך' ובכל זאת פחד מאימת הדין: "סמר מפחדך בשרי וממשפטך יראתי"!!

נוהגים בחודש אלול שהכותב מכתב לחברו מוסיף "לשנה טובה תכתב ותתחסם".

יהי רצון שזנכה לתשובה שלמה במהרה בימינו לעשות נחת רוח ליוצרנו, לעשות רצון בוראנו ולקבל פני משיח צדקנו אמן.

שבת שלום

ולמוד מהנה!!!

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T. 845-352-7474 F. 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St. 718-251-9676	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידים חכמים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T. 525-55589-8756 F. 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב
הלומדים בעמל וביגיעה ובהתמדה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה.
נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכו למצוות. 845.352.7474

מעשה חכמים

הגר שזכה במשפטו הודות ללימוד תורה

בעיר דנוור, קולורדו חי גר-צדק, איש מופלא ותלמיד-חכם מובהק, ואת הסיפור עליו שמעתי מאברך תושב העיירה מונסי שליד ניו-יורק, בעת שהתלווה אלי לאחר דרשה שהשמעתי שם, בדרכי חזרה לברוקלין. אותו אברך, כפי שאמר לי, למד בעצמו בחברותא עם גר-הצדק הלמדן מדנוור, וידע את כל סיפור-החיים המיוחד שלו, איך וכיצד בא להתגיייר וגם כיצד זכה במשפט לפנסיה לכל ימי חייו, כאשר לימוד התורה שלו סייע לו בכך.

לפני שהתגיייר, הוא שירת כחייל בצבא המלחמה העולם השנייה, ופעם אחת נפצע קשה מרסיס שפגע במוחו ובגלל זה נקבעה לו נכות, שבגינה זכה גם לפנסיה קבועה, כנהוג לגבי חיילים שנפגעו. מדי כמה חדשים צריך היה ללכת להיבדק אצל רופא, כדי שיקבע את מצבו ואת זכותו להמשך קבלת קיצבת הפנסיה הממשלתית.

ברם, תוך כדי מחלתו התחיל להרהר ולתהות על עולמו הרוחני וחיפש לעצמו איזה שהוא תוכן, והוא ניסה את כל העבודות זרות עד שהחליט להתגיייר ולהיות יהודי. לאחר גיורו, ביקש לדעת יותר ויותר על יהדותו, והוא התחיל ללמוד בישיבה. תוך זמן קצר השתלב בלימודים והתמסר לכך בתשוקה גדולה.

עבר זמן קצר והוא התחיל להרגיש שיפור משמעותי במצב בריאותו עד שחש כי הוא הבריא. והנה, בהגיעו לבדיקה הרפואית השיגרתית אצל הרופא, קבע גם הוא שהינו כבר בריא ויכול לצאת לעבודה, כך שאינו זכאי יותר לפנסיה.

הילולא דצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
ב אלול	א אלול ב' ראש השנה שמעיה ואבטליון רבי דוד הנגיד נכדו של הרמב"ם	ל אב א' ראש השנה רבי דוד נחמיאם חבר ביה"ד במצרים	כס אב רבי שמנאל סלגמ רבה של ירושלים	כה אב רבי דוד כהן הנזיר	כז אב רבי יהודה משה פתיה מח"ס מנחת יהודה	כו אב רבי אהרן משה חיים הררי יפול מחבבי אר"צ רבי יואל מטלבוים מסאמאר מח"ס ויואל משה

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

----- נא לא לעיין בגליון בעת התפילה -----

ושמעתי אותם שרים. את זאת כבר לא יכולתי לתפוס בשום אופן. לא רק שהם שמחים, אלא גם מסוגלים לשיר? דפקתי בדלת ואחד מהם פתח אותה לפני. נכנסתי וראיתי שהם יושבים ליד השולחן וספרים פתוחים לפניהם. שאלתי אותם, מה הם שרים ומה הם הספרים הללו. הם ענו לי כס הם לומדים כדי להיות תלמידי-חכמים...! והשופט סיים את המשפט בהחלטה חיובית, כשהוא מנמק זאת כך: אמנם אתה בריא, אבל פעם היית חייל והיית חולה, ועכשיו אתה רוצה להיות תלמיד-חכם. אני מאשר לך את הפנסיה לכל החיים, שב בישיבה ותלמד באמת להיות תלמיד-חכם...! (שאל אביך ויגדך עמ' לז, לח)

העלון לעילוי נשמת
הצדקנית הרבנית היקרה
רחל בת שרה יגן ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

אבל הוא רצה להמשיך בלימודיו בישיבה, ופרנסה מנני? החליט, איפוא, להגיש ערעור על החלטת הרופא, והוא נשלח לרופא אחר, אלא שגם זה קבע כי הוא בריא ויכול להתפרנס מעבודה, הוא לא נלאה והגיש ערעור נוסף, עד שהגיע לערכאה משפטית צבאית עליונה, שבראשה ישב גנרל. השופט טען כלפי הבחור: הנה, כבר עמדת בפני ערכאות משפטיות נמוכות ונבדקת אצל כמה רופאים וכולם טוענים שאתה בריא, ולמרות זאת אתה דורש פנסיה. דרישתך אינה הוגנת ואתה סתם רוצה לסחוט כסף...

השיב הבחור: אבל אנני עובד ואני לי פרנסה. שאל השופט: וממה אתה חי? השיב הבחור: אני לומד בישיבה. ומה אתה לומד שם? – שאל שוב השופט. אני לומד תורה – ענה הבחור. מה זו תורה? – שאל השופט, והבחור ענה: אני לומד להיות תלמיד-חכם...

והנה, דוקא הגדרה זו היטתה את דעת השופט לטובה. כי ברגע ששמע את ההגדרה תלמיד-חכם, אמר לבחור: אתה לומד להיות תלמיד-חכם... אספר לך משהו. בימי המלחמה הייתי מפקד צוללת. ופעם אחת קרה, כי למשך שנה שלימה נשארנו מתחת למים ולא יכולנו לעלות לחוף, וכל המלחים היו כבר שבורים לגמרי ממצב זה. כל יום הייתי צריך לשבור את הראש ולחשוב על כל מיני תחבולות כיצד להעניק להם קצת בידור, כדי להפיג מהם את המועקה הקשה של שהיה כה ארוכה מתחת לפני המים.

אלא שבאותו זמן היו אצלי גם שלושה יהודים, והם תמיד היו שמחים. לא יכולתי בשום אופן להביץ זאת. כולם מדוכדכים והם שמחים. פעם אחת עברתי ליד התא שלהם